

Briselē, 2025. gada 11. decembrī
(OR. en)

16777/25

ENER 679
CLIMA 601
CONSOM 306
TRANS 646
AGRI 712
IND 617
ENV 1387
COMPET 1345
FORETS 143
RELEX 1684
ECOFIN 1736

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2025. gada 11. decembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2025) 1005 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI “Eiropas elektrotīklu pakete”

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 1005 final.

Pielikumā: COM(2025) 1005 final

Briselē, 10.12.2025.
COM(2025) 1005 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

“Eiropas elektrotīklu pakete”

1. Ievads

Pēdējos gados **Eiropas Savienība** nepieredzētu globālo ģeopolitisko pārmaiņu un tirdzniecības svārstību dēļ **ir nonākusi kritiskas izvēles priekšā**. Krievijas pastāvīgais agresijas karš pret Ukrainu uzsvēra to, cik **ārkārtīgi nozīmīga ir enerģētiskā drošība un konkurētspēja mūsu kolektīvā likteņa veidošanā**. Ir būtiski nodrošināt, ka mūsu uzņēmumiem un iedzīvotājiem neatkarīgi no dalībvalsts, kurā tie atrodas, ir piekļuve bagātīgai tīrai un cenas ziņā pieejamai enerģijai, kas ražota Eiropā.

Tomēr to var panākt, tikai **stiprinot mūsu energoinfrastruktūru, kas ir ne tikai mūsu energosistēmas, bet arī pašas Eiropas pamats**. Šajos centienos galvenā nozīme ir tīkliem. Proti, tie nodrošina efektīvu enerģijas plūsmu starp dalībvalstīm, integrē lētāku tīru enerģiju un paātrina elektrifikāciju, tādējādi palīdzēdami **samazināt enerģijas cenas un atbalstīt cenas ziņā pieejamu dzīvi visiem Eiropas iedzīvotājiem**, kā uzsvērts Komisijas Lētākas enerģijas rīcības plānā¹. Vienlaikus tie nodrošina drošu un uzticamu piegādi un dod iespēju valstīm vajadzības gadījumā citai citu atbalstīt saskaņā ar **REPowerEU** mērķiem, ļaujot **pakāpeniski izbeigt Krievijas enerģijas importu**².

Neraugoties uz progresu, kas panākts saskaņā ar pašreizējo ES tiesisko regulējumu, mums joprojām ir **pārāk mazs pašmāju enerģijas īpatsvars, un mēs neesam sasnieguši tādu starpsavienotību starp dalībvalstīm, kas nodrošinātu patiesu enerģētikas savienību**, jo vairākas dalībvalstis nav panākušas pietiekamu progresu, lai līdz 2030. gadam sasniegtu 15 % starpsavienojumu mērķrādītāju. **Bezdarbības izmaksas ir milzīgas**: 2022. gadā fosilais kurināmais ES veidoja lielāko daļu no ES bruto pieejamās enerģijas patēriņa (70 %), un 98 % dalībvalstīs izmantotās naftas un gāzes tika importēti³. Tas nozīmē, ka ES ir pakļauta cenu svārstīgumam un ģeopolitiskiem riskiem. 2024. gadā Eiropa par fosilā kurināmā importu samaksāja aptuveni 375 miljardus EUR⁴. Turpretī investīcijas atjaunīgajā elektroenerģijā un elektrotīklos joprojām ir salīdzinoši zemas: Eiropa 2025. gadā investēja 117 miljardus USD, savukārt Ķīna – 327 miljardus USD⁵.

Nepietiekama integrācija un nepietiekamas investīcijas mūsu energoinfrastruktūrā **tieši ietekmē Eiropas iedzīvotāju enerģijas rēķinus** un stratēģisku nozaru, piemēram, neto nulles emisiju industriju vai digitālo nozaru, attīstību visā ES. *Draghi* un *Letta* ziņojumos uzsvērts, ka mūsu **elektroenerģijas cenas joprojām ir 2–3 reizes augstākas nekā ASV**. ES rūpniecisko patērētāju maksātās elektroenerģijas mazumcenas 2024. gada 2. ceturksnī bija 2,2 reizes augstākas nekā ASV, divreiz augstākas nekā Ķīnā un 1,2 reizes augstākas nekā Japānā (vēsturiski zemākas)⁶. 2025. gada pirmajā pusē vidējā elektroenerģijas cena ES patērētājiem svārstījās no 0,3835 EUR par kWh Vācijā līdz 0,1040 EUR par kWh Ungārijā,

¹ [EUR-Lex - 52025DC0079 - LV - EUR-Lex.](#)

² [REPowerEU.](#)

³ [Atjaunīgie energoresursi, elektrifikācija un elastība — konkurētspējīgai ES energosistēmas pārveidei līdz 2030. gadam Publikācijas | Eiropas Vides aģentūra \(EVA\)](#), 6. un 16. lpp.

⁴ [Energoproduktu imports ES 2024. gadā samazinājās - Ziņu raksti - Eurostat.](#)

⁵ [Ķīnas dominējošais stāvoklis enerģētikas jomā trīs diagrammās | MIT Technology Review.](#)

⁶ Eiropas Komisija, Lētākas enerģijas rīcības plāns (COM(2025) 79), 1. lpp.

savukārt elektroenerģijas cenas patērētājiem, kas nav mājsaimniecības, bija diapazonā no 0,2726 EUR par kWh Īrijā līdz 0,0804 EUR par kWh Somijā⁷. Galvenais šīs cenu atšķirības iemesls ir pārāk mazas investīcijas mūsu infrastruktūrā un nepietiekama tās integrācija. **Ja mēs nerīkosimies**, līdz 2030. gadam netiks apmierināti 45 % pārrobežu elektroenerģijas jaudas vajadzību (41 GW)⁸, un neizmantotā atjaunīgā enerģija līdz 2040. gadam var sasniegt 310 TWh⁹, kas ir gandrīz puse no elektroenerģijas patēriņa 2023. gadā.

No otras puses, **rīcības sniegtie ieguvumi ir skaidri**: uzlabota tirgus integrācija varētu radīt ikgadējus izmaksu ietaupījumus 40 miljardu EUR apmērā, savukārt, ja pārrobežu elektroenerģijas tirdzniecība tiktu kāpināta par 50 %, līdz 2030. gadam ES IKP ikgadējo pieaugumu varētu palielināt par aptuveni 18 miljardiem EUR (jeb 0,1 %)¹⁰. Līdz 2030. gadam mums trūkst 88 GW pārrobežu elektroenerģijas pārvades jaudas. Investējot 5 miljardus EUR, sistēmas izmaksas samazinātos par 8 miljardiem EUR, radot **neto ekonomisko ieguvumu 3 miljardu EUR apmērā**; tas nozīmē, kā tīkla pilnveidošana var sniegt reālu pievienoto vērtību un izmaksu ietaupījumus Eiropas iedzīvotājiem¹¹.

Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai mēs kopīgi izlēmīgi rīkotos nolūkā atrisināt strukturālus jautājumus saistībā ar ES energoinfrastruktūras plānošanu un īstenošanu, lai sekmīgi izveidotu patiesu enerģētikas savienību, kas nodrošina enerģētisko neatkarību, stiprina mūsu konkurētspēju, virza dekarbonizāciju un veicina mūsu enerģētisko drošību. Tieši tas ir Komisijas patlaban ierosinātās **Eiropas elektrotīklu paketes** mērķis. Papildus šiem pasākumiem Komisijas priekšsēdētājas Urzulas von der Leienas 2025. gada runā par stāvokli Savienībā izziņotās **iniciatīvas “Energomaģistrāles”** mērķis ir paātrināt progresu kritiski svarīgos un steidzami vajadzīgajos energoinfrastruktūras projektos, **rīkojoties nekavējoties** un nodrošinot, ka mēs varam pilnībā izmantot mūsu energosistēmas potenciālu, lai veicinātu noturīgāku, konkurētspējīgāku un ilgtspējīgāku Eiropu.

2. Strukturālo sastrēgumposmu novēršana, izmantojot Eiropas elektrotīklu paketi

A. Vienotas enerģētikas nākotnes veidošana — ES mēroga pārrobežu infrastruktūras plānošanas stiprināšana un maksimāla esošās infrastruktūras izmantošana

Pašreizējais tīklu plānošanas satvars saskaņā ar *TEN-E* regulu ir ievērojami uzlabojis pārrobežu energoinfrastruktūras projektu koordināciju un izstrādi. Kopš 2014. gada 124 kopīgu interešu projekti (KIP) un savstarpēju interešu projekti (SIP) ir atbalstīti ar 8,4 miljardiem EUR no EISI, atraisot vismaz 15,8 miljardus EUR privāto investīciju¹². Tomēr

⁷ [Elektroenerģijas cenu statistika – Statistikas skaidrojums – Eurostat.](#)

⁸ [TYNDP 2024/Ziņojums par infrastruktūras nepilnībām / Iespējas efektīvākai Eiropas energosistēmai līdz 2050. gadam.](#)

⁹ [Elektroenerģijas un apkures statistika – Statistikas skaidrojums – Eurostat.](#)

¹⁰ SVF personāla informatīvs komentārs par ES enerģijas tirgus integrāciju, 2025. gada 17. janvāris, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5438-2025-INIT/en/pdf>, 5. lpp.

¹¹ [TYNDP 2024/Ziņojums par infrastruktūras nepilnībām / Iespējas efektīvākai Eiropas energosistēmai līdz 2050. gadam.](#)

¹² [CINEA projektu portfelis — Sākumlapa | Lapa - Olik Sense.](#)

ir absolūti nepieciešama tālāka rīcība, lai nodrošinātu raitu koordināciju starp valstu, reģionālajiem un ES pārvaldības līmeņiem un starp nozarēm **nolūkā nodrošināt pilnībā optimizētu un savstarpēji savienotu elektrotīklu**.

Lai to panāktu, balstoties uz esošajām struktūrām, līdz šim gūto pieredzi un pastiprinātu reģionālo sadarbību, mums ir jāpāriet uz **ES pārrobežu energoinfrastruktūras plānošanas satvaru**, kas dotu iespēju koordinētāk un pamatīgāk apzināt vajadzības, tādējādi nodrošinot, ka projekti ir salāgoti ar pašreizējiem un nākotnes Eiropas mērķiem. Pakete arī atbalsta labāk savienotu Eiropas energotīklu, stiprinot Eiropas stratēģisko autonomiju, drošību un noturību, vienlaikus **veicinot ciešāku sadarbību ar kaimiņos esošajiem partneriem** Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), Enerģētikas kopienā, Austrumu partnerībā un dienvidu kaimiņreģionā.

Divu gadu laikā pēc patlaban ierosinātās paketes stāšanās spēkā **Komisija izstrādās visaptverošu centrālu ES scenāriju**, kas būs saskanīgs ar ES enerģētikas un klimata mērķkrādītājiem un nodrošinās izmaksefektīvu, konkurētspējīgu un drošu sistēmu ES līmenī. Centrālā scenārija pamatā būs dalībvalstu un visu relevanto ieinteresēto personu ieguldījums, ņemot vērā **sinerģiju starp nozarēm**. Balstīdamies uz šo scenāriju, **ENTSO un ENNOH pēc tam apzinās infrastruktūras vajadzības**.

Turklāt, **ja ir konstatēta vajadzība pēc pārrobežu jaudas**, bet nav iesniegti šīs problēmas risināšanai relevanti projektu priekšlikumi, **ir vajadzīga pastiprināta Eiropas intervence**. Komisijai vajadzētu būt iespējai uzsākt uz ciešu reģionālo sadarbību balstītu **infrastruktūras nepietiekamības novēršanas procesu**, kura ietvaros sistēmu operatori un galu galā projektu virzītāji tiktu aicināti iesniegt projektu priekšlikumus aktuālo vajadzību apmierināšanai.

Lai izveidotu integrētu sistēmu, būtiska nozīme ir ciešākai koordinācijai starp plānošanu valstu un Eiropas līmenī, jo iekšējā tīkla elementi būtiski ietekmē pārrobežu infrastruktūras pilnveidi, kas savukārt ietekmē pārrobežu tirdzniecību. Tāpēc **sadales tīklu plānošanai** jābūt labi koordinētai ar pārvades līmeņa plānošanu, un tajā cieši jāiesaista gan sabiedrība, gan industrija, lai nākotnes tīkli būtu gatavi pielāgoties arvien lielākiem elektroenerģijas ražošanas apjomiem un augošam pieprasījumam. Sadarbībā ar visām relevantajām ieinteresētajām personām Komisija turpinās virzīt šo darbu saskaņā ar **2023. gada ES rīcības plānu attiecībā uz tīkliem**¹³.

Tikmēr, **pirms investējam jaunās jaudās, ir būtiski maksimāli izmantot esošo infrastruktūru**, lai panāktu cenas ziņā pieejamu un ilgtspējīgu enerģētikas pārkārtošanu un garantētu enerģētisko drošību. Saskaņā ar principu “energoefektivitāte pirmajā vietā” ir vēl vairāk jāstimulē **viedo elektrotīklu, inovatīvu un digitālu tehnoloģiju un tīkla efektivitātes pasākumu plašāka izmantošana gan tīkla, gan lietotāju līmenī**, vienlaikus nodrošinot pietiekamu tīkla jaudu, lai laikus apmierinātu papildu pieprasījumu. Piemēram, tīklu uzlabojošu tehnoloģiju izmantošana var līdz 2040. gadam palielināt kopējo tīkla jaudu Eiropā par 20–40 % un samazināt izmaksas par 35 % salīdzinājumā ar tradicionālo tīkla

¹³ [Tīkli: trūkstošais posms – ES rīcības plāns attiecībā uz tīkliem](#), COM (2023) 757 final.

paplašināšanu līdz 2040. gadam¹⁴. Eiropas elektrotīklu paketē ir ierosināts **šos principus stingri nostiprināt tīklu plānošanā un veicināt saistītos projektus** līdztekus fiziskās infrastruktūras paplašināšanai. Tikko izveidotā platforma *Technopedia* iepazīstina ar paraugpraksi tīklu uzlabojošo un inovatīvo tehnoloģiju jomā¹⁵. Nākamgad Komisija nāks klajā arī ar stratēģisku digitalizācijas un MI ceļvedi enerģētikas nozarei, kas palīdzēs Eiropas tīklos plašā mērogā ieviest viedus risinājumus. Digitālie rīki var palīdzēt novērst pieaugošo svārstīgumu, ko izraisa atjaunīgās enerģijas integrācija. Turklāt tīkla stabilitāti var palīdzēt uzlabot plaša datu un mākoņdatošanas infrastruktūra, un tāpēc tā tiks ņemta vērā plānošanas procedūrā.

Turklāt, tā kā dažās dalībvalstīs piekļuve elektrotīkliem paliek problemātiska, radoši risinājumi var palīdzēt atbrīvot jaudu un efektīvi pārvaldīt rindas. Patlaban pieņemtajos **Norādījumos par efektīviem tīkla pieslēgumiem** ir sniegti ieteikumi un izklāstīta labā prakse, ko dalībvalstis un valstu regulatīvās iestādes var piemērot, lai tūlītēji risinātu šīs problēmas un pēc iespējas efektīvāk izmantotu esošos tīklus. Daži piemēri ir rindas kārtības principa piemērošana, pārredzami gatavības kritēriji visiem pieslēguma pieprasījumiem, skaidru projekta izstrādes atskaites punktu noteikšana un ar tiem saistītās sankcijas par neatbilstību, kā arī pieslēguma rindu regulāra uzraudzība un “tīrīšana”.

Tāpēc elektrotīklu paketei ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu, ka mūsu elektroenerģijas tirgus joprojām ir stabils un efektīvs. Tā uzlabo esošās infrastruktūras efektīvu izmantojumu, tādējādi palīdzot darīt pieejamus 70 % pārvades jaudas elektroenerģijas starpzonu tirdzniecībai¹⁶. Turklāt tā atbalsta mūsu apņemšanos līdz 2030. gadam sasniegt 15 % elektrotīklu starpsavienojumu mērķrādītāju, vienlaikus gatavojoties Pārvaldības regulas pārskatīšanai, lai to saskaņotu ar mūsu vērienīgajām iecerēm klimata un enerģētikas jomā nākamajai desmitgadei.

B. Plānu pārvēršana rīcībā: paātrināta energoinfrastruktūras projektu īstenošanu uz vietas

Infrastruktūras vajadzību un projektu apzināšana ir tikai puse no darāmā. Pat tad, kad projekti ir noteikti, būvniecība bieži vien apstājas tādēļ, ka atļauju piešķiršanas procedūras ir ilgas, trūkst sabiedrības akcepta, pastāv finansēšanas šķēršļi vai grūtības sadalīt izmaksas starp dalībvalstīm. Visi šie jautājumi ir jārisina, vienlaikus uzlabojot infrastruktūras drošību un noturību gan pret tīšiem, gan nejaušiem traucējumiem.

Pirmkārt, lēna atļauju piešķiršana joprojām ir **viens no visbūtiskākajiem šķēršļiem savlaicīgai energoinfrastruktūras izvēšanai un enerģijas ražošanai ES**. Saskaņā ar ACER datiem 2023. gadā 26 % elektroenerģijas KIP kavējās vidēji par 12 mēnešiem, un atļauju piešķiršana vien aizņēma vairāk nekā pusi elektroenerģijas infrastruktūras kopējā

¹⁴ ACER 2024. gada uzraudzības ziņojums par elektroenerģijas infrastruktūru, [ACER 2024 Monitoring Electricity Infrastructure.pdf](#).

¹⁵ *TSO DSO Technopedia* - Sāklapa.

¹⁶ Kā paredzēts Regulas (ES) 2019/943 par elektroenerģijas iekšējo tirgu 15. panta 2. punktā, minētā minimālā jauda jāsasniedz līdz 2025. gada 31. decembrim.

īstenošanas grafika¹⁷. Turklāt **atļauju piešķiršanas termiņi dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras**: pārvades tīkliem tie ir vidēji 5 gadi¹⁸, KIP — vidēji 4,3 gadi¹⁹, atjaunīgās enerģijas projektiem — līdz 9 gadiem²⁰, uzglabāšanas iekārtām — no 1 līdz 7 gadiem²¹ un uzlādes stacijām — līdz 2 gadiem²².

2022. un 2023. gadā ES veica būtiskus pasākumus, lai paātrinātu atļauju piešķiršanu atjaunīgās enerģijas un infrastruktūras projektiem, tostarp izmantojot Ārkārtas pasākumu regulu (piemērojama līdz 2025. gada jūnijam) un Atjaunojamo energoresursu direktīvas (AED) pārskatīšanu. Tomēr joprojām notiek kavēšanās, jo īpaši atsevišķu uzkrāšanas un uzlādes staciju integrēšanā. Turklāt, lai gan ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums, lai nodrošinātu gan biodaudzveidības aizsardzību, gan to, sabiedrība pieņem projektu, kārtība, kādā tas tiek veikts pašlaik, efektīvi neatspoguļo to projektu specifiku, kuriem ir minimāla ietekme uz vidi, un var radīt nevajadzīgu kavēšanos.

Nemot vērā iepriekš minēto, ar Eiropas elektrotīklu paketi, nodrošinot koordināciju ar ES vides aizsardzības tiesisko regulējumu, ir izveidots **ES līmeņa regulējums, lai vienkāršotu un paātrinātu atļauju piešķiršanas procedūras** attiecībā uz visu tīklu infrastruktūru, atjaunīgās enerģijas projektiem, uzkrāšanas projektiem un uzlādes stacijām, un vēl vairāk ir pastiprināti noteikumi par KIP/SIP. Dekarbonizācija ir pirmā darbība, kas var palīdzēt aizsargāt dabu un samazināt gaisa piesārņojumu. Šīs racionalizētās atļauju piešķiršanas procedūras ir vērstas uz gadījumiem, kad, pamatojoties uz pašreizējā tiesiskā regulējuma īstenošanā gūto plašo pieredzi, ietekme uz vidi ir neliela. Ierosinātās izmaiņas palīdz panākt **līdzsvaru starp biodaudzveidības aizsardzību un tīras enerģijas sistēmas ātru izvēršanu**. Atkarībā no projekta veida mērķis ir panākt, ka lielākajā daļā gadījumu atļauju piešķiršanas process ilgst maksimāli divus gadus, bet sarežģītāku projektu gadījumā – maksimāli trīs gadus.

Sabiedrības līdzdalība projektu plānošanā un īstenošanā ir būtiska arī, lai veidotu uzticēšanos un sasniegtu ES mērķrādītājus, tādējādi līdz minimumam samazinot ilgstošu juridisku problēmu rašanos²³. Elektrotīklu pakete paredz, ka **atjaunīgās enerģijas projektiem, kuru jauda pārsniedz 10 MW, jādod labums ne tikai energokopienām, bet arī vietējiem iedzīvotājiem**. Tas arī dos iespēju neatkarīgiem veicinātājiem atbalstīt agrīnu dialogu un mediāciju, vēl vairāk samazinot juridisko problēmu rašanās risku un veicinot

¹⁷ [2023 ACER PCI Report.pdf](#).

¹⁸ ACER 2024. gada uzraudzības ziņojums “Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system”, 18. lpp.

¹⁹ <https://www.acer.europa.eu/media/charts/PCIs-and-PMIs-monitoring-2025>.

²⁰ Galīgais ziņojums pieejams šeit: [Tehniskais atbalsts AER politikas izstrādei un īstenošanai — AER iekārtu atļauju izsniegšanas un administratīvo procedūru vienkāršošana \(“RES Simplify”\); Eiropas Savienības Publikāciju birojs](#).

²¹ *Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research ISI, et al.*, [Pētījums par enerģijas uzkrāšanu](#), 2023. gads.

²² Informācija, ko apkopojušas elektrotransportlīdzekļu uzlādes organizācijas, jo īpaši *ChargeUp Europe*, *Ionity* un *Milence*.

²³ Relevanti labas prakses piemēri ir atrodami SWD (2024) 124 final “Norādījumi dalībvalstīm par labu praksi, lai paātrinātu atļauju piešķiršanas procedūras atjaunīgās enerģijas un saistītiem infrastruktūras projektiem”.

sadarbīgu attīstību. Lai kļiedētu bažas par sabiedrības akceptu, Komisija **2026. gada 1. ceturksnī** piedāvās arī **praktisku rīkkopu sabiedrības iekļaušanai**, kas atvieglos labas prakses apmaiņu un spēju veidošanu attiecībā uz to, kā iesaistīt iedzīvotājus un vietējās pašvaldības un veicināt atjaunīgās enerģijas projektu sniegto ieguvumu kopīgošanu²⁴.

Otra problēma ir saistīta ar pieaugošo pieprasījumu pēc energoinfrastruktūras, kas rada ievērojamu spiedienu uz **piegādes ķēdēm, darbaspēka pieejamību un prasmēm**, savukārt ražošanas sastrēgumposmi arvien vairāk ierobežo mūsu elektroenerģijas sistēmas paplašināšanu un modernizāciju. Lai gan Eiropā bāzēti vadošie tīkla tehnoloģiju ražotāji, pašreizējā ražošanas jauda dažos segmentos nav pietiekama, lai apmierinātu pieprasījumu²⁵, un **nozarei ir jāpaplašinās, lai spētu turēt līdzi tempam**.

Kā uzsvērts norādījumos par efektīviem elektrotīkla pieslēgumiem, pieprasījuma **redzamība ir būtiska, lai virzītu industrijas lēmumus par investīcijām**. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, Komisija sadarbosies ar ES SSO struktūru, lai **līdz Energoinfrastruktūras forumam 2026. gadā izveidotu ES sadales tīklu plānošanas platformu**, kas sadales līmenī nodrošinās visu dalībvalstu turpmāko plānu un saistīto ražošanas vajadzību redzamību. Komisija aktīvi virza vairākus pasākumus, kuri palīdzēs mazināt spiedienu uz piegādes ķēdēm, proti, tā pastiprinājusi darbu, kas uzsākts saskaņā ar 13. darbību Rīcības plānā attiecībā uz tīkliem, lai racionalizētu un saskaņotu **kopīgās tehnoloģiju specifikācijas un tehniskās prasības** un uzlabotu augstsprieguma līdzstrāvas sistēmu sadarbību. **Eiropas publiskā iepirkuma regulējuma modernizācijai**, kas, kā paziņots, notiks nākamajā gadā, arī būs izšķiroša nozīme, lai turpinātu veicināt mērķi atbalstīt mūsu ražošanas bāzi, tostarp Eiropā ražotas elektrotīklu tehnoloģijas.

Treškārt, ir **jāmobilizē privātās investīcijas**, lai nodrošinātu **cenās ziņā pieejamu tīkla izvēršanu**. Tā kā tīkla infrastruktūra lielā mērā tiek finansēta no tarifiem, ir problemātiski nodrošināt nepieciešamās apjomīgās investīcijas (1,2 triljoni EUR līdz 2040. gadam elektrotīkliem, tai skaitā 730 miljardi EUR sadales tīkliem vien un 240 miljardi EUR udeņraža tīkliem²⁶). Paļaušanās uz pašreizējo regulējumu varētu paaugstināt cenas patērētājiem, tāpēc šajā jomā ir vajadzīga ES rīcība.

Tāpēc mums ir jānodrošina nākotnes prasībām atbilstošas tīkla maksas²⁷, **izskatot jaunus veidus, kā vajadzības gadījumā finansēt infrastruktūru**, tostarp pieprasot daļu **pārslodzes ieņēmumu izmantot investīcijām KIP/SIP sarakstā iekļautos starpsavienotājos**. Turklāt, pārrobežu energoinfrastruktūrai kļūstot arvien integrētākai, **lielāks skaits projektu sniedz ieguvumus ārpus teritorijām, kurās tie tiek būvēti**. Tāpēc taisnīga un pārredzama izmaksu sadale ir būtiska, lai izvairītos no nesamērīga sloga vietējiem patērētājiem. Lai to

²⁴ Piemēram, Pilsētas mēru pakts, Līdzdalības pakts un iniciatīva “Ātri un taisnīgi atjaunīgie energoresursi un tīkli”.

²⁵ Piemēram, jaunu transformatoru un kabeļu cenas un uzstādīšanas laiks 2025. gadā gandrīz divkāršojās salīdzinājumā ar 2021.–2022. gadu (avots: [Nākotnes pārvades tīkla veidošana — Stratēģijas piegādes ķēdes problēmu risināšanai](#); IEA, 2025. gada februāris).

²⁶ Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A. et al., [Investīcijas, kas vajadzīgas Eiropas energoinfrastruktūrai, lai nodrošinātu dekarbonizētu ekonomiku](#), 2025. gads.

²⁷ https://energy.ec.europa.eu/publications/communication-future-proof-network-charges-reduced-energy-system-costs_en.

novērstu, Eiropas elektrotīklu paketes mērķis ir nodrošināt lielāku pārredzamību, noteiktību un taisnīgumu attiecībā uz to, kā tiek novērtētas un sadalītas izmaksas un ieguvumi, un **dot iespēju apvienot KIP vai SIP**, lai veicinātu apspriedes par izmaksu sadali. Apvienošana var arī atvieglot finansēšanu, piemēram, izveidojot īpašam nolūkam dibinātas sabiedrības, tādējādi piesaistot papildu investīcijas.

Eiropa palielina finansiālo atbalstu energoinfrastrukturai. Nesen pieņemtie tiesību akti par kohēzijas politikas vidusposma novērtēšanu dod iespēju valstu un reģionālajām iestādēm pārdalīt 2021.–2027. gada finansējumu svarīgām prioritātēm, piemēram, enerģētikas pārkārtošanai²⁸. Turklāt Komisijas priekšlikums nākamajai **daudzgadu finanšu shēmai**²⁹ ietver būtiski nostiprinātu **Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu**. Tomēr ES finansējums viens pats nevar apmierināt mūsu milzīgās investīciju vajadzības. ES budžetam ir jāuzņemas spēcīgāka loma ar privātajām investīcijām saistīto risku mazināšanā un institucionālo investoru finansējuma atraisīšanā. Gaidāmajā **Tīras enerģijas investīciju stratēģijā** tiks ierosinātas konkrētas darbības, kas palīdzētu piesaistīt **privātā sektora investīcijas** un nodrošinātu lielāku privātā sektora atbalstu, tostarp ar EIB palīdzību, kas ir svarīgs partneris tīkla izvēršanas paātrināšanā.

Ūdeņraža jomā projektu izstrāde joprojām ir lēna, jo visā vērtības ķēdē ir ierobežota rentabilitāte un augsti riski. Lai risinātu šo problēmu, **Komisija novērtēs un attiecīgā gadījumā atbalstīs iespējamo risinājumu īstenošanu**; šādi risinājumi ir, piemēram, cenu starpības līgumi un regulatīvo rīku pārrobežu koordinācija, arī **reģionālo augsta līmeņa grupu ietvaros, kas nodrošinās koordinētu progresu un palīdzēs rast trūkstošo finansējumu**.

Ceturtkārt, mūsdienu ģeopolitiskajā kontekstā, kā arī ņemot vērā pieaugošos klimatiskos riskus, ir ļoti svarīgi **stiprināt energoinfrastrukturās drošību un noturību**. Nesenie incidenti Baltijas jūrā, tostarp *Balticconnector* un *Estlink 2* bojājumi, norāda uz pārrobežu enerģijas aktīvu neaizsargātību, taču arī ar klimatu saistīti notikumi un nejauši traucējumi joprojām būtiski apdraud mūsu piegādes drošību.

Lai aizsargātu ES enerģētisko neatkarību, ar Elektrotīklu paketi fiziskās drošības un kibernetikas drošības apsvērumi jau no paša sākuma ir integrēti pārrobežu projektu plānošanā, veicinot jaunas infrastruktūras noturību un integrētu drošību, ir uzlabota īpašumtiesību pārredzamība, lai izvairītos no atkarības no augsta riska ārvalstu struktūrām, un ir

²⁸ Atbalstu varētu novirzīt pārrobežu enerģijas starpsavienotāju attīstībai, atjaunīgo energoresursu, piemēram, saules un vēja enerģijas, plašākai apguvei, uzlādes infrastruktūras izvēršanai un enerģijas sadales tīklu modernizācijai, kas palīdzētu efektīvi pārvaldīt piegādes svārstības.

²⁹ ES pašlaik sniedz apjomīgu atbalstu, cita starpā izmantojot Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, Eiropas Reģionālās attīstības fondus, kohēzijas fondus un atveseļošanas un noturības plānus. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu nākamajai daudzgadu finanšu shēmai **Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta enerģētikas sadaļas** (EISI-E) budžets ievērojami pieaugtu no 5,84 miljardiem EUR 2021.–2027. gadā līdz 29,91 miljardam EUR 2028.–2034. gadā. **Eiropas Konkurētspējas fonds** nodrošinās konsolidētu finansējuma plūsmu (234,3 miljardi EUR) ar finansējumu (26,2 miljardi EUR), kas īpaši paredzēts dekarbonizācijas un tīras pārkārtošanās tehnoloģiju, tostarp infrastruktūras, plašākai izmantošanai un izvēršanai. **Nacionālajos un reģionālajos partnerības plānos** (865 miljardi EUR) tiks apvienotas investīcijas un reformas tīras enerģijas jomā un atbalstīta nacionālo enerģētikas un klimata plānu īstenošana.

nodrošināts, ka esošās infrastruktūras fiziskās drošības un kibernetiskās drošības un noturības uzlabojumi ir tiesīgi saņemt EISI finansējumu, vienlaikus novēršot pārklāšanos ar citu ES finansiālo atbalstu. Turklāt, balstīdamās uz Kabeļu drošības rīcības plānu, Komisija turpinās darbu, izmantojot reģionālos kabeļu centrus, un uzlabos kabeļu drošības rīkkopas izmantošanu³⁰.

3. Eiropas enerģētikas mugurkaula astoņas prioritātes — iniciatīva “Energomaģistrāles”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena 2025. gada 10. septembra uzrunā par stāvokli Savienībā izziņoja astoņu **energomaģistrāļu iniciatīvu**. Pamatojoties uz esošajiem KIP un SIP, ko īsteno saskaņā ar *TEN-E* regulējumu, kā arī uz Lētākas enerģijas rīcības plānā minētajiem paraugprojektiem, energomaģistrāles risina **steidzamākās energoinfrastruktūras vajadzības, kuru apmierināšanai ir vajadzīgs īpašs papildu īstermiņa atbalsts un apņemšanās, lai novērstu sastrēgumposms, kas kavē progresu**³¹.

Energomaģistrāles uzlabos enerģētisko drošību, samazinās atkarību no fosilajām degvielām, tīklā integrēs vairāk atjaunīgo energoresursu, veicinās elektrifikāciju, samazinās enerģijas cenas, paātrinās *REPowerEU* īstenošanu un palīdzēs dalībvalstīm pielāgoties situācijā, kad notiek pakāpeniska atteikšanās no Krievijas fosilā kurināmā importa. Daudzām energomaģistrālēm ir KIP vai SIP statuss otrajā Savienības KIP un SIP sarakstā, kas publicēts 2025. gada 1. decembrī un ietver 235 pārrobežu energoinfrastruktūras projektus ES un ar trešo valstu partneriem, piemēram, projektu *Celtic Interconnector*, *Black Sea Interconnection Cable*, *Estlink 3*. Saskaņā ar *TEN-E* satvaru visiem Savienības sarakstā iekļautajiem KIP un SIP ir vairākas priekšrocības, tostarp prioritārs statuss un racionalizētas atļauju piešķiršanas procedūras, kā arī tiesības pretendēt uz finansiālo atbalstu saskaņā ar Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu.

³⁰ ES kabeļu drošības rīcības plāns, JOIN(2025) 9 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025JC0009>.

³¹ [Deleģētā regula, ar ko izveido otro Savienības sarakstu ar kopīgu interešu projektiem \(KIP\) un savstarpēju interešu projektiem \(SIP\), un tās pielikums - Enerģija.](#)

1. attēls. Astoņu energomaģistrāļu karte

1. Projekts *Pyrenean crossing 1* un *Pyrenean crossing 2* [Labāk integrē Pireneju pussalu ar elektroenerģijas starpsavienotājiem pāri Pirenejiem uz Franciju].
2. Projekts *Great Sea Interconnector* [Savieno Kipru ar kontinentālo Eiropu, lai izbeigtu tās elektroenerģētisko izolāciju].
3. Projekts *Harmony Link* [Stiprina elektroenerģijas savienojumus ar Baltijas valstīm].
4. *TransBalkan Pipeline* reversās plūsmas projekts [Uzlabo energoapgādi Balkānu reģionā un austrumu kaimiņvalstīs].
5. Bornholmas enerģētiskā sala [Pārveido Baltijas jūru par atkrastes starpsavienotāju mezglu].
6. Projekts, ar ko uzlabo cenu stabilitāti un enerģētisko drošību Dienvidaustrumeiropā.
7. *SouthH2* koridors [Ūdeņraža dienvidu koridors].
8. Ūdeņraža dienvidrietumu koridors no Portugāles uz Vāciju.

Komisija ir apņēmusies nekavējoties **paātrināt energomaģistrāļu virzību, uzlabojot politisko koordināciju**, izmantojot reģionālās augsta līmeņa grupas, attiecīgā gadījumā lūdzot Eiropas koordinatoru atbalstu un cieši sadarbojoties ar Enerģētikas savienības darba grupu, vajadzības gadījumā paplašinot tvērumu ārpus ES dalībvalstīm. Katram projektam tiks piešķirta prioritāte ES līmenī, un Komisija atbalstīs dalībvalstis, piešķirot tām **vienu un to pašu prioritāti valsts līmenī**.

Lai nodrošinātu **rezultatīvu pārrobežu sadarbību atļauju piešķiršanas jomā**, Komisija galveno uzmanību veltīs apzinātajiem starpsavienotāju prioritārajiem projektiem, stiprinādama atbalstu dalībvalstīm, lai tās, vajadzības gadījumā ar Eiropas koordinatora

palīdzību, noteiktu kopīgas procedūras efektīvai un racionālai atļauju izsniegšanas procesa norisei. Pamatojoties uz šo pieredzi, kas gūta, ciešāk koordinējot atļauju piešķiršanas procedūras, Komisija var apsvērt turpmāku rīcību. Turklāt, lai stiprinātu atļauju piešķiršanas iestāžu administratīvo spēju un atjaunīgās enerģijas atļauju piešķiršanas procedūru digitalizāciju, Komisija sniegs atbalstu dalībvalstīm, veicot īpašas darbības, kas papildinās atļauju piešķiršanas tiesisko regulējumu. Šajā nolūkā tiks izmantoti tādi instrumenti tehniskā atbalsta instruments un pētīta iespēja izveidot atļauju piešķiršanas izmēģinājuma mehānismu, liekot lietā esošos konsultāciju mehānismus, lai uzlabotu spēju veidošanu un piekļuvi finansējumam investīcijām un atļauju piešķiršanas reformām. Komisija arī veicinās zināšanu apmaiņu par finansēšanas iespējām un jaunu atļauju piešķiršanas digitālo platformu izstrādi, izmantojot Atļauju izsniegšanas ekspertu grupu.

Daži projekti jau ir atzīti par svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs (*IPCEI*), kas sniedz papildu ieguvumus finansējuma un koordinācijas ziņā. Tāpat arī maģistrāles “Pyrenean crossing 1” un “Pyrenean crossing 2”, dienvidrietumu ūdeņraža koridors un Dienvidaustrumeiropas maģistrāle tiks izraudzīti par izmēģinājuma projektiem saskaņā ar **Konkurētspējas koordinācijas rīku** (KKR), dodot tiem iespēju izmantot rīka t. s. visas valdības pieeju un īpašās spējas risināt horizontālus jautājumus. Prioritārās darbības, kas tiks noteiktas saskaņā ar KKR, tiks veiktas saistībā ar attiecīgo augsta līmeņa grupu vai forumu centieniem un atspoguļos katras maģistrāles attiecīgās vajadzības, piemēram, vajadzību uzlabot energosistēmas elastību vai risināt piegādes ķēdes vai finansēšanas problēmas.

Turklāt Baltijas, Centrāleiropas un Dienvidaustrumeiropas reģiona maģistrālēm saskaņā ar *TEN-E* regulējumu nesen tika iecelti Eiropas koordinatori³², kuri atvieglos projektu savlaicīgu īstenošanu, veicinot pārrobežu dialogu, atbalstot atļauju piešķiršanu un finansēšanu, nodrošinot dalībvalstu atbalstu un ziņojot par progresu un šķēršļiem. **Komisija**, attiecīgā gadījumā cieši sadarbojamās ar Eiropas koordinatoriem, arī **stiprinās esošās struktūras un nodrošinās īpašus resursus**, lai panāktu, ka astoņu energomaģistrāļu īstenošanai tiek pievērsta lielāka uzmanība, kas laika gaitā nemazinās.

Komisija **aktīvi strādās kopā ar visām attiecīgajām dalībvalstīm, pilnvērtīgi izmantojot iepriekš minētos instrumentus**, lai nodrošinātu sekmīgu energomaģistrāļu īstenošanu. Eiropadomei tiks regulāri sniegta jaunākā informācija par progresu, lai nodrošinātu politisku apņemšanos, vienlaikus nodrošinot pārredzamību un pārskatatbildību.

³² [Jauns Eiropas koordinators, kas iecelts, lai pārraudzītu Baltijas sinhronizācijas enerģētikas projekta pabeigšanu – Eiropas Komisija.](#)
[Iecelts jauns Centrāleiropas un Dienvidaustrumeiropas energotīklu starpsavienojuma Eiropas koordinators.](#)

Pielikums. Papildu īstermiņa mērķorientēta rīcība attiecībā uz katru energomaģistrāli

Papildus iepriekš izklāstītajam horizontālajam atbalstam Komisija nodrošinās **mērķorientētas īstermiņa darbības, kuras palīdzēs risināt katrai maģistrālei raksturīgās problēmas**; tādējādi tiks nodrošināts, ka nākamajos 6–9 mēnešos tiek panākts konkrēts progress un nodevumi.

1. Pyrenean crossing 1 un Pyrenean crossing 2 [Elektroenerģijas starpsavienojumi pāri Pirenejiem, lai labāk integrētu Pireneju pussalu]

Pireneju pussala joprojām nav pietiekami savienota ar pārējo ES enerģijas tirgu, un pašreizējā pārrobežu jauda starp Franciju un Spāniju nepārsniedz 2,5 GW. Tas kavē tirgus integrāciju, veicina pastāvīgas cenu atšķirības un ierobežo atjaunīgo energoresursu integrāciju. Papildus Biskajas līča starpsavienojuma projektam, kas tiek būvēts, šo divu papildu Pireneju projektu mērķis ir līdz 2040. gadam **palielināt kopējo starpsavienojumu jaudu līdz 8 GW**, uzlabot sistēmas noturību un samazināt atjaunīgo energoresursu apcirpšanu. Lai novērstu šo sastrēgumposmu, abi Pireneju starpsavienojumu projekti **pašreizējā KIP/SIP sarakstā ir atkārtoti apstiprināti** kā prioritāri projekti. Navarras (ES)–Landesas (FR) projekts 2025. gada maijā saņēma dotāciju 11,1 miljona EUR apmērā no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) priekšizpētei. Neraugoties uz projektu stratēģisko nozīmi, progress ir bijis salīdzinoši lēns, un ir jāturpina darbs, lai veiktu iekšējus pastiprinājumus un precizētu finansēšanas pieeju.

Īstermiņa pasākumi. Komisija strādās, lai nākamajā augsta līmeņa grupas “Dienvidrietumeiropa” ministru sanāksmē (2026. gada 1. ceturksnī) veicinātu kopīgu politisku deklarāciju ar mērķi apstiprināt **vismaz viena projekta īstenošanas sākumu** un pievērsties vajadzīgajiem iekšējiem tīkla pastiprinājumiem.

2. Projekts Great Sea Interconnector [Kipras elektroenerģijas starpsavienojums ar kontinentālo Eiropu, lai izbeigtu elektroenerģētisko izolāciju]

Kipra ir pēdējā ES dalībvalsts, kas nav savienota ar Eiropas elektrotīklu³³, un tas ierobežo tās integrāciju iekšējā enerģijas tirgū un atjaunīgās enerģijas integrācijas iespējas. Plānotais projekts *Great Sea Interconnector* starp Grieķiju un Kipru novērsīs šo nepilnību, izbeidzot Kipras elektroenerģētisko izolāciju, atbalstot tās dekarbonizāciju un uzlabojot Eiropas energosistēmas noturību. Tas arī veicinās plašāku atjaunīgās enerģijas integrāciju plašākā Vidusjūras reģionā.

Projekts, kas atkārtoti apstiprināts pašreizējā KIP/SIP sarakstā, būs pasaulē garākais zemūdens kabelis, kura garums ir gandrīz 900 km. Tas ir atbalstīts ar EISI dotācijām, tostarp 2,3 miljoniem EUR priekšizpētei un 658 miljoniem EUR posma izbūvei starp Grieķiju un

³³ Īrija būs tieši savienota ar ES elektrotīklu, izmantojot pašreiz īstenoto projektu *Celtic Interconnector* starp Īriju un Franciju.

Kipru. 2025. gada maijā tika pabeigts darbs pie zemūdens kabeļa, kas savieno Grieķijas kontinentālo daļu ar Krētu, un tas ir svarīgs solis ceļā uz pilnvērtīgu starpsavienojumu.

Projekta progresu ir kavējis sarežģīts ģeopolitisks konteksts, kas var ietekmēt termiņus un izmaksas. Šā starpsavienojuma stratēģiskā vērtība pasvīturo to, cik svarīga ir cieša koordinācija starp dalībvalstīm, lai risinātu šīs problēmas un nodrošinātu projekta pabeigšanu.

Īstermiņa pasākumi. Komisija ciešā sadarbībā ar Kipru, kas būs nākamā Padomes prezidentvalsts 2026. gadā, turpinās sniegt spēcīgu politisko un tehnisko atbalstu stratēģiski svarīgākajam projektam, tostarp izmantojot īpašus pasākumus un augsta līmeņa diskusijas, kā arī papildu iesaisti ģeopolitisks aspektu risināšanā.

3. Harmony Link [Baltijas valstu elektrotīklu starpsavienojumu stiprināšana, lai palielinātu drošības ieguvumus, ko sniedz to neatkarība no Krievijas]

Visas trīs Baltijas valstis 2025. gada 9. februārī sekmīgi sinhronizēja savas elektroenerģijas sistēmas ar kontinentālo Eiropu, kas ir nozīmīgs sasniegums Eiropas enerģētiskajā drošībā. Galvenā atlikusī investīcija Baltijas sinhronizācijas KIP ietvaros ir **starpsavienotājs Harmony Link starp Lietuvu un Poliju**, ar ko tiks pabeigta Baltijas elektroenerģijas tirgu pilnīga integrācija. Eiropas koordinators, kas nesen tika iecelts, lai pabeigtu šo projektu, būtu jāveicina ātra īstenošana.

Kad *Harmony Link* būs pabeigts, tas uzlabos tirgus integrāciju, nodrošinot elektroenerģijas tirdzniecību caur Poliju un veicinot konkurenci, kas var pazemināt cenas patērētājiem un uzņēmumiem reģionā. Tas arī atvieglos atjaunīgās enerģijas integrāciju. *Harmony Link* arī ievērojami stiprinās enerģētisko drošību Baltijas valstīs. Pašlaik starpsavienojums *LitPol Link* ir vienīgais savienojums starp Baltijas valstīm un kontinentālo Eiropu, un dīkstāvē nopietni ietekmētu Baltijas energosistēmu.

Īstermiņa pasākumi. Komisija atbalstīs šā projekta savlaicīgu īstenošanu, izmantojot ciešāku reģionālo sadarbību, un izvērtēs situāciju ministru līmenī nākamajā *BEMIP* augsta līmeņa sanāksmē 2026. gadā pēc tam, kad pagājušajā gadā tika parakstīts atjauninātais *BEMIP* saprašanās memorands, un nodrošinās, ka, pieņemot jauno *BEMIP* augsta līmeņa grupas rīcības plānu, par prioritāti tiek noteikta šīs maģistrāles īstenošana.

4. TransBalkan Pipeline (TBP) reversās plūsmas projekts [Energoapgādes noturība Balkānu reģionā un mūsu austrumu kaimiņreģionā]

TransBalkan Pipeline reversās plūsmas projekts nav jaudas palielināšanas projekts, bet gan koordinēti centieni Centrāleiropas un Dienvidaustrumeiropas reģionā **nodrošināt esošās dabasgāzes pārvades jaudas maksimālu izmantošanu pretējā virzienā no dienvidiem uz ziemeļiem**. Šī funkcija ir būtiska, lai dažādotu dabasgāzes piegādes Dienvidaustrumeiropā un izbeigtu importu no Krievijas.

Ar ievērojamu transportēšanas jaudu *TBP* var būt būtiska nozīme reģionālajā diversifikācijā un *REPowerEU* mērķu sasniegšanā. Šis potenciāls turpinās pieaugt no 2027. gada, kad paredzēts, ka sāks darboties gāzes lauks *Neptun Deep* Rumānijā. Pilnīga *TBP* darbība

virzienā no dienvidiem uz ziemeļiem apvienojumā ar avotu diversifikāciju veicinātu lielāku tirdzniecību, konkurenci un tirgus likviditāti reģionā bez vajadzības pēc dārgas jaunas infrastruktūras.

Neraugoties uz šo potenciālu, **pašreizējie regulatīvie un tirgus šķēršļi vairākās dalībvalstīs, kurās ir šis cauruļvads, rada šķēršļus TBP izmantošanai un komerciālajai dzīvotspējai.** Nesen ieceltais *CESEC* reģiona Eiropas koordinators stiprinās ES atbalstu šo šķēršļu novēršanai.

Īstermiņa pasākumi. Komisija pastiprinās koordināciju *CESEC* augsta līmeņa grupā ar visām attiecīgajām valstīm, tostarp Moldovu un Ukrainu, lai **pēc iespējas drīzāk palielinātu cauruļvada komerciālo pievilcību**, vienlaikus nodrošinot ilgtermiņa atbilstību ES enerģētikas *acquis*. Šajā saistībā Komisija turpinās atbalstīt darbu, ko veic *CESEC* augsta līmeņa grupa gāzes kvalitātes harmonizācijas jautājumos, un **šķēršļu novēršanu maksimālai TBP izmantošanai.**

5. Bornholmas enerģētiskā sala [Baltijas jūras pārveide par atkrastes starpsavienotāju mezglu]

Kā pirmais šāda veida projekts **Bornholmas enerģētiskā sala (BEI)** ir hibrīds atkrastes projekts, kas atrodas uz dienvidrietumiem no Bornholmas Dānijas ekskluzīvajā ekonomikas zonā. Projekts ir plānots kā nākotnes enerģētikas centrs ar **potenciālu paplašināties un pieslēgties lielākam skaitam starpsavienotāju** ar citām valstīm. Tas ir atkārtoti apstiprināts otrajā KIP/SIP sarakstā un 2025. gada septembrī saņēma EISI dotāciju darbiem (645,2 miljoni EUR). *BEI* ir plāns turpmākām ES atkrastes iniciatīvām. Tas palielinās tirgus integrāciju, uzlabos piegādes drošību ES līmenī un sniegs labumu Dānijai un Vācijai, kā arī dalībvalstīm ārpus reģiona. Sasaistot atkrastes enerģijas ražošanu ar Dānijas un Vācijas valsts tīkliem, atkrastes vēja enerģija no valsts resursa tiek pārveidota par kopīgu Eiropas aktīvu turpmākai elektrifikācijai, stiprinot mūsu kolektīvo noturību un enerģētisko neatkarību. Atlikušās problēmas ir saistītas ar Dānijas un Vācijas vienošanos par to, kā sadalīt papildu izmaksas, kas saistītas ar atkrastes vējparka atbalstu Dānijā, un tiesiskā regulējuma pabeigšanu Dānijā, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu atbildību.

Īstermiņa pasākumi . Pēc tam, kad 2025. gada 4. septembrī Kopenhāgenā tika parakstīts EISI dotācijas nolīgums 645 miljonu EUR apmērā, lai Bornholmas enerģētiskās salas (*BEI*) projektā atbalstītu Dānijas pusi divu jaunu pārveidotājstaciju būvniecībā un zemūdens kabeļu sistēmas uzstādīšanā, Komisija turpinās atbalstīt Dāniju un Vāciju, lai tās panāktu politisku vienošanos par izmaksu sadali saistībā ar atkrastes elektroenerģijas ražošanu Dānijas ūdeņos, kā arī pabeigtu pārrobežu atbildības tiesisko regulējumu. Turklāt Komisija turpinās atbalstīt darbu saistībā ar atkrastes tīklu sadarbību, lai nodrošinātu, ka *BEI* nākotnē var kļūt par patiesu Baltijas reģiona atkrastes centru.

6. Projekts, ar ko uzlabo cenu stabilitāti un enerģētisko drošību Dienvidaustrumeiropā, tostarp izmantojot uzkrāšanu

Dienvidaustrumeiropas reģions cieš no lielām strukturālām cenu atšķirībām, par ko liecina

cenu kāpums 2024. gadā, kas izraisīja vidējās cenu atšķirības starp attiecīgajām valstīm vairāk nekā 10 EUR/MWh apmērā.

Dienvidaustrumeiropas elektroenerģijas starpsavienojumu energomaģistrāle novērš kritiskās elektroenerģijas infrastruktūras nepilnības reģionā, lai palielinātu cenu stabilitāti, uzlabotu piegādes drošību un veicinātu reģionālo tirgus integrāciju. Tas ietver esošo starpsavienojumu labāku izmantošanu un turpmāku pārrobežu vajadzību apmierināšanu, lai novērstu pašreizējās cenu atšķirības. Saskaņā ar sistēmas vajadzību novērtējumu *ENTSO-E* 2024. gada tīkla attīstības desmit gadu plānā lielākajā daļā reģiona robežu ir jāpastiprina infrastruktūra. Lai apmierinātu šīs vajadzības, izšķiroša nozīme būs Augsta līmeņa grupas Centrāleiropas un Dienvidaustrumeiropas enerģētiskās savienotības jautājumos (*CESEC*) esošo kopīgu interešu projektu un prioritāro elektroenerģijas infrastruktūras projektu ātrai īstenošanai. Sistēmas elastību uzlabos arī uzglabāšanas paātrināšana reģionā.

Īstermiņa pasākumi. Lai paātrinātu progresu, būtiska nozīme būs ciešai koordinācijai un atbalstam no *CESEC* augsta līmeņa grupas un *CESEC* koordinatora. Komisija nodrošinās, ka nākamajā gadā visos līmeņos tiks rīkotas īpašas augsta līmeņa diskusijas, lai saglabātu dinamiku un atbalstītu īstenošanu.

7. Koridors SouthH2 [Ūdeņraža dienvidu koridors (Tunisija, Itālija, Austrija un Vācija)]

Ūdeņraža dienvidu koridoram būs izšķiroša nozīme, lai veicinātu taisnīgu un ilgtspējīgu enerģētikas pārkārtošanu visā Vidusjūras reģionā, jo īpaši Ziemeļāfrikā, vienlaikus nodrošinot rūpniecības centru dekarbonizāciju visā maršrutā. Tam ir ievērojams potenciāls paplašināt atjaunīgā ūdeņraža ražošanu, infrastruktūru un patēriņa tirgus, veicināt tirgus integrāciju un izveidot atbalstošu regulatīvo un investīciju regulējumu, kas salāgots ar ES ūdeņraža stratēģiju un tiesisko regulējumu.

Šis koridors ietver četrus kopīgu interešu projektus (KIP), no kuriem daži jau ir saņēmuši EISI dotācijas pētījumiem, un [vienu savstarpēju interešu projektu ar Tunisiju], un tie visi ir atkārtoti apstiprināti otrajā KIP/SIP sarakstā. Turpinot iesākto un ņemot vērā ūdeņraža tirgus attīstības agrīnos posmus, būs vajadzīgs turpmāks konceptuāls darbs, jo īpaši, lai vēl vairāk mazinātu ar to saistīto investīciju risku, vienlaikus saglabājot savstarpēji izdevīgu partnerību ar Ziemeļāfriku.

Īstermiņa pasākumi. Īstermiņā Komisija pastiprinās *SouthH2* sekretariāta koordinācijas un īstenošanas centienus MENA ĢD un ENER ĢD kopīgā vadībā. Lai virzītu iniciatīvu, tiks pastiprināti arī reģionālie dialogi Ūdeņraža dienvidu koridora trīspusējās ES kopīgās darba grupas (Itālija, Austrija un Vācija) un Piecpusējās grupas (Alžīrija, Tunisija, Itālija, Austrija un Vācija) sanāsmēs 2026. gada sākumā. Šīs energomaģistrāles īstenošanu veicinās arī Vidusjūras reģiona atjaunīgo energoresursu un tīro tehnoloģiju (*T-Med*) pamatiniciatīva, kas uzsākta saskaņā ar Vidusjūras reģiona paktu³⁴.

³⁴ [Kopīgs paziņojums par Vidusjūras reģiona un Tuvo Austrumu, Ziemeļāfrikas un Persijas līča paktu.](#)

8. Ūdeņraža dienvidrietumu koridors no Portugāles uz Vāciju.

Pa ūdeņraža dienvidrietumu koridoru dekarbonizēts ūdeņradis no ražotnēm dienvidrietumu Eiropā tiks transportēts uz rūpnieciskiem pieprasījuma centriem, paātrinot grūti dekarbonizējamu nozaru dekarbonizāciju un nodrošinot atjaunīgās enerģijas efektīvu integrāciju. Iniciatīva ietver svarīgus **KIP projektus starp Portugāli, Spāniju un Franciju, kā arī iekšējos savienojumus, kas sniedzas līdz Vācijai.** Kopā šo projektu mērķis ir **līdz 2030. gadam katru gadu piegādāt līdz 2 miljoniem tonnu atjaunīgā ūdeņraža**, stiprinot enerģētisko drošību un elastību visā reģionā.

Tomēr progress ir bijis neliels, un joprojām pastāv vairākas problēmas, tostarp nepietiekama apguve, regulatīvās īstenošanas kavējumi, grūtības nodrošināt finansējumu un koordinēt riska mazināšanas pasākumus visā koridorā, kā arī stratēģiskās prioritātes visās dalībvalstīs, lai nodrošinātu, ka koridors sniedz kopīgus ieguvumus visiem dalībniekiem.

Īstermina pasākumi. Lai paātrinātu progresu, būtiska nozīme būs spēcīgai koordinācijai un atjaunotam politiskajam atbalstam ar augsta līmeņa grupas dienvidrietumu jautājumos starpniecību. Gaidāmā augsta līmeņa grupas Dienvidrietumeiropas jautājumos ministru sanāksme 2026. gada 1. ceturksnī palīdzēs pastiprināt centienus un atvieglos informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm par koridora attīstības galvenajiem tehniskajiem, finansiālajiem un riska mazināšanas aspektiem.